

LISTOPAD

Pro zvěř nastává období nouze, myslivci jsou povinni pomoci zajistit zvěři potravu. Vzhledem k současnému dostatku krmiv, snadné logistice, stavu naší kulturní krajiny a rozdílnosti hospodářských zájmů člověka v krajině je pomoc myslivců nejenom morální a legislativní povinností, ale i nutností. Díky dobré sklizni a nízkým cenám zemědělkách komodit bude krmiva dostatek, obilí je levnější než loni. Nejvhodnějším krmivem zůstává zrno ovesa. Důležitým místem pro zvěř jsou i slániska, tedy místa kde myslivci předkládají zvěři kusovou krmnou sůl. Ty musí být po celou zimu naplněna. Myslivecká sdružení i Okresní myslivecké spolky pokračují ve výkupu kaštanů a žaludů, které dosoušejí a následně předkládají zvěři. Časné seté ozimé obiloviny a řepka poskytují zvěři čerstvou pastvu, obsahují však velmi málo vlákniny. Řepka je významným zdrojem pastvy, ta ovšem díky dlouhodobému suchu v Západních, Severních a částí Středních Čech nezvešla a porosty jsou velmi malé a zimu nepřechkají. Po napadnutí prvního sněhu myslivci zakládají seno do krmelců. Srncí zvěř se sdružila do zimních tlup a stává se více viditelnou, což však není projevem přemnožení zvěře, jak se naivně domnívají ekologičtí aktivisté. Jedná se o přirozené chování, které má za cíl zvýšit pravděpodobnost přežití zimního období a funguje jako obrana před predátory. Divokých prasat je opět dost, a proto je nutno zintenzivnit lov selat a lončáků zejména při individuálním lovu a následně i při naháňkách jinak hrozí škody na zemědělských a lesních kulturách. Probíhá hlavní období honů na drobnou zvěř. ČMMJ vyzývá k dodržování všech pravidel bezpečnosti při lovu. I v letošním roce budou probíhat kontroly Policie ČR před a v průběhu honů. Na polích jsou aplikována statková hnojiva, probíhá podzimní orba. Vzchází pozdě seté pšenice. Kombajny sklízí poslední pluchy kukuřice na zrno. Díky častým záměnám poškození kukuřice zavijecem od poškození divokými prasaty se jednoznačně osvědčilo pěstování GMO-Bt hybridů, kde jsou pozorovány minimální škody zvěři a na tyto plochy nejsou aplikovány insekticidy proti nebezpečnému zavijeci, což pomáhá i zvěři. Myslivci uctí svátek Sv. Huberta - patrona českých myslivců. Jsou pořádány Svatohubertské mše, koncerty lovecké hudby a dalších kulturní akce.

SVÁTEK SVATÉHO HUBERTA - PATRONA MYSLIVCŮ

Konec října a začátek listopadu je každoročně svátkem všech myslivců, který si připomínáme 3. listopadu pořádáním Svatohubertských mší, koncertů lovecké hudby, nebo jízdou svatého Huberta.

Svatý Hubert se narodil mezi lety 656 n. l. a 658 n. l. v Toulouse v dnešní Francii a zemřel 728 n. l. poblíž Bruselu v Belgii. Svátý Hubert byl též přezdívan „Apoštolem Arden“

a stal se prvním biskupem Liège. Stal se křesťanským svatým - patronem lovců a myslivců, ale za svého života byl, mimo jiné, také významný matematik a optik. Jako ochránce jej uctívají také chovatelé koní, řezníci, střelci, kožešníci, soustružníci, slévači, optici a matematici.

Hubert byl nejstarším synem a dědicem Bertranda, vévody Akvitánského a vnukem Chariberta II, krále Toulouse. Jako mladík byl poslán ke dvoru Theuderika do Paříže, kde svým příjemným vzhledem a vystupováním získal přezdívku „hrabě paláce“. Stejně jako ostatní šlechtici té doby, Hubert byl vášnivým lovcem a účastnil se všech honů pořádaných u dvora. Brzy se oženil s Floribanne, dcerou Dagoberta, hraběte Leuvene. Byl to účelný sňatek, z něhož se zrodil syn Floribert, který se později měl stát biskupem v Liège.

Bohužel, Hubertova žena zemřela při porodu a Hubert se začal šlechtickému dvoru vzdalovat. Uchýlil se do zalesněných divokých Arden a plně se oddával lovu. V té době u něj došlo k velkému spirituálnímu prozření. Na Velký pátek, když se všichni lidé shromažďovali v kostele, Hubert vyrazil na lov. Podle křesťanské legendy, uprostřed lesů spatřil majestátního jelena, který na něj mírně shlížel, mezi parohy zářící kříž. V tu chvíli uslyšel hlas, který k němu promlouval: „Huberte, pokud se neobrátíš k Bohu a nezasvětiš svůj život víře, půjdeš brzy do pekla!“ Hubert se po tomto zážitku obrátil na víru, byl přijat Svatým Lambertem, který se stal zároveň jeho duchovním učitelem. Vzdal se všech světských radovánek a vzdal se také práva prvorozenectví ve prospěch mladšího bratra Euda Velkého. Své veškeré bohatství rozdál chudým, započal studium kněžství a brzy se stal předním duchovním v Lambertově diecézi a později také biskupem.

V roce 827 byly Hubertovy ostatky přeneseny do chrámu u kláštera v Andin v Ardenách, který byl po něm přejmenován. Jako hluboce věřící člověk rozdával svou biskupskou mzdu mezi potřebné, byl přísný v dodržování půstu a molitby a proslavil se svou výmluvností při kázání.

Jako patron lovců začal být uctíván v Belgii, poté v Holandsku a v Německu. Do našich zemí byl jeho kult zaveden v druhé polovině 16. století německou šlechtou, která se tehdy zmocňovala majetků mnohých českých rodů. Před tím však byl u nás jako patron lovu uctíván svátý Eustach, i on totiž spatřil v lesní samotě na vrcholu skály jelena, mezi jehož parohy zářil kříž. Slované jako patronku myslivců také uctívaly Dianu, která je zobrazována na mnohých uměleckých dílech jako ochránkyně zvěře a myslivců.

SRNCÍ ZVĚŘ SE SDRUŽUJE DO ZIMNÍCH TLUP

Přirozených zdrojů potravy postupně ubývá, zvěř je nucena hledat potravu na polích - stává se více viditelnou. Spárkatá zvěř se shlukuje do zimních tlup. To však není projevem přemnožení zvěře, jak se naivně domnívají ekologičtí aktivisté. Jedná

se o přirozené chování, které má za cíl zvýšit pravděpodobnost přežití zimního období a funguje i jako obrana před predátory.

PÉČE O ZVĚŘ

Myslivci pokračují ve vykupování kaštanů a žaludů, ihned je dosušují na skladovatelnou vlhkost. Plody jsou již od listopadu v malých dávkách předkládány zvěři pro zpestření potravy. Dlouhodobé skladování kaštanů není dobré, obsahují hodně tuků, které se postupně kazí a zhoršuje se jejich stravitelnost, a proto s jejich zkrmováním není nutné otálet.

Seno do krmelců se zakládá až po objevení sněhové pokrývky. Dokud nenapadne sníh, zvěř seno z krmelců nebere, protože nalezne dostatek objemné potravy z přirozených zdrojů. Pokud však seno předkládáme v sousedství řepkových polí, je nutné ho v krmelcích vyměňovat přibližně v dvou týdenních intervalech, a to staré rozhodit na zem stranou od krmelce. Vůně čerstvého sena zvěř láká. Seno je nutné průběžně doplňovat. Myslivci zároveň kontrolují množství soli ve slániscích. Slánisko je myslivecké zařízení, které slouží k předkládání kusové krmné soli. Nejčastěji je provedeno ve formě rozříznuté vidlice z kminku mladého stromku, do které je vložena kusová sůl. Dále jsou předkládány minerální lizy, které mají za úkol vyrovnat deficity v příjmu mikroprvků v potravě. Zvláště v příměstských oblastech nejsou výjimkou krádeže a projevy vandalizmu, a proto je nutno krmná zařízení pravidelně kontrolovat. Při přikrmování je nutno dodržovat ustanovení platné legislativy zejména ustanovení vereminárního, rostlinolékařského zákona a zákona o myslivosti.

Důležitým zdrojem potravy a krytu pro zvěř zůstávají „biopásy“. Na biopásy by se měly přednostně využívat právě nepravděpodobně okraje velkých lánů, které jsou obtížně využitelné pro mechanizaci a nebo části polí v blízkosti lesa. S pádem cen zemědělských komodit je to opět aktuální záležitost a je proto nutné přesvědčovat zemědělce, aby využili dotačního programu na založení biopásů. Nutné je rovněž dohlédnout, aby plochy pro biopásy byly v klidových zónách honitby v okolí lesů a remízku a vysvětlovat, že výběr míst při okrajích silnic a zastávek by vyházování peněz daňových poplatníků. Dalším zdrojem potravy jsou plochy zeleného hnojení, kde se používají výsevy hořčice, svazenky a řepky a to i ve směsích. Díky nesmyslnému systému podpory byly plochy na zelené hnojení zakládány až v průběhu září, ale aby mělo toto opatření smysl, musí být setí provedeno do 15. srpna. Pak se vytvoří dostatek hmoty a krytu, kterou může využít nejenom zvěř, ale hnojící efekt pro půdu je mnohem vyšší. Pokud nepříjde silnější mráz, tyto plodiny stále kvetou a zvěř v nich nachází nejenom potravu, ale i kryt.

Myslivci intenzivně přikrmují bažanty a koroptve doplňováním přiměřeného množství jaderných krmiv a obilních odpadů do „zásypů“. Nesmí dojít k zaplínění předkládaného krmiva a krmít tak, aby bažanti nalézali potravu na více místech. Pokud

bažanti nenaleznou ve svém okolí dostatek potravy, vydávají se potravu hledat, což není žádoucí, neboť dochází k rozprchávaní bažantů do volné krajiny, kde jsou ohroženi hlavně predátory a vlivy civilizace.

ŘEPKA POMÁHÁ A ŠKODÍ ZÁROVEŇ

Na polích postupně vzešly všechny ozimy. Porosty řepky ve Východní polovině republiky jsou bujně rostoucí a na mnoha místech dosahují 40 cm a poskytují dostatek šťavnaté pastvy ale s nízkým obsahem vlákniny. Porosty řepky v Plzeňském, Karlovarském, Severočeském, Východočeském a částečně i Středočeském kraji jsou špatně vzešlé a jejich přežití bude záviset na průběhu zimy, pastvu pro zvěř poskytnout nemohou. Používané herbicidy společlivě regulují zaplevelení, a tak srncí zvěř nemá jinou šanci než se pást na „čistě“ řepce. Pokud jsou však porosty brzo seté a přerůstající, okus srncí zvěř působí spíše pozitivně. Mnoho ploch řepky je oseto odrudami s vysokými obsahy glukosinulátů. To by se nemohlo stát při registraci odrůdy systémem testování v ČR, ale bohužel mnoho odrůd je v ČR pěstováno na základě jejich registrace v EU (tzv. Evropského katalogu osiv), tedy nikoliv po registraci v ČR, kde by byly díky této vlastnosti zamítnuty. Plochy s odrudami s vysokým obsahem glukosinulátů mohou způsobit lokálně silné úhyny až zdecimování populace srncí zvěře v dané oblasti. Proto je u řepkových polí nutné provádět doplňkové přikrmování čerstvým senem pro doplnění vlákniny, čímž lze snížit ztráty na zvěři vlivem nadměrné konzumace řepky.

PŘI LOVU JE NUTNO DBÁT VŠECH ZÁSAD BEZPEČNOSTI PŘI LOVU

Listopad je období hlavní lovecké sezóny. Spárkatá zvěř je poměrně v dobré kondici. Průběrný odstřel spárkaté zvěře je nutno provádět zodpovědně, zvláště u holé, protože na její kvalitě závisí i následující generace. V listopadu se loví bažanti a zajáci.

Zejména v lesních honitbách, do kterých se stáhla černá zvěř ze sklizených polí jsou konány společné lovy (naháňky a nátláčky). Čerstvě napadlý sníh poskytne příležitost k obeznávání zvěře. Redukce početních stavů by měla být soustředěna zejména na selata a lončáky. Ulovení staré bachyně či kňoura je hodnoceno jako porušení myslivecké etiky a lovec by měl být potrestán.

Odpovědnost za dodržení všech pravidel má vedoucí honu, což bývá nejčastěji myslivecký hospodář. Vedoucí honu musí upozornit myslivce na dodržování všech pravidel bezpečného zacházení se zbraní a případné hříšníky potrestat vyloučením z honu s náležitým komentářem. Nešvary v chování některých kolegů lze vymílit pouze poněkud tvrdšími opatřeními. Taková se ovšem vryjí do paměti. Vedoucí honu je rovněž povinen před zahájením vypracovat seznam střelců a honců, zkontrolovat platnost zbrojních průkazů, průkazů zbraní, lovecké lístky a také doklady o povinném pojištění lovců. Zákaz požívání alkoholu a neúčast na honu osob mladších 15 let je dnes již samozřejmostí.

Společný lov je pro účastníky spo-

lečenskou událostí. Proto je nutno dbát na dodržování mysliveckých tradic nejen v oblákání, ale i v organizaci honů. Dobře organizovaná výlož ulovené zvěře i závěrečný výřad s tradiční poctou ulovené zvěři doprovázený trubači je nezapomenutelným zážitkem pro všechny účastníky a posouvá tradice a kvalitu naší myslivosti do budoucnosti. Právě díky kvalitě české myslivosti pravidelně navštěvují naše honitby zahraniční lovci, kteří zde nalézají kvalitní zvěř a neopakovatelnou atmosféru lovu, kterou jinde nemohou nalézt.

KONTROLY POLICIE ČR

I v letošním roce budou pokračovat kontroly Policie ČR zaměřené na účastníky honů, při nichž budou kontrolovány potřebné doklady a zákaz konzumace alkoholu před a v průběhu lovu. Tyto kontroly jsou Českomoravskou mysliveckou jednotou vnímány jednoznačně pozitivně a doufáme, že v těchto namátkových kontrolách bude Policie ČR dále pokračovat. Kontroly mají velmi pozitivní preventivní charakter. Kontroly budou i nadále podporovány všemi médii a výsledky zveřejňovány v televizních, rozhlasových i tištěných médiích.

PRÁCE MYSLIVECKÉHO HOSPODÁŘE

Myslivecký hospodář vede záznam o lovu zvěře, o vydaných povolenkách, plombách a lístcích o původu zvěře. V předepsaných termínech podává hlášení místně příslušnému orgánu státní správy myslivosti. Hospodář také vede v patnosti včasné rozeslání pozvánek na listopadové bažantí hony. Dále kontroluje lov holé zvěře a připravuje organizaci společných loví.

Vede v patnosti i **sběr srnčích parůžků** s cílem sledovat a porovnávat kvalitu srnců v honitbě. Pokud někdo nalezne shozený srnčí parůžek na své procházce lesem, měl by ho každopádně odevzdat mysliveckému hospodáři či jinému myslivci s udáním místa nálezu. I když má parůžek velmi malou finanční hodnotu, pro myslivce jsou velmi důležité, protože podle nich lze sledovat kvalitu srnců v honitbě. Ponecháním shozu se vystavuje nálezcetrestnému činu pytláctví.

PROBÍHÁ MUFLONÍ ŘÍJE

Muflon patří mezi přežvýkavé sudokopytníky příbuzné ovci, žijící ve stádech, a proto je často chován v oborách. V České republice se muflonovi daří v rozsáhlejších lesnatých oblastech s tvrdou, kamenitou půdou. Živí se spásáním trav, vyhonků keřů a borůvkám. Kde nestačí potrava v lesích, vychází i na pole, kde ho můžeme spatřit brzo ráno a k večeru. Mezi tím leží v úkrytu a přežvykuje. Mufloni byli dovezeni do ČR jako nová zvěř až v polovině 18. století z ostrovů Korsiky a Sardinie, které jsou považovány za místa jejich původního rozšíření. Postupem času se ukázalo, že životní podmínky jsou pro mufloní zvěř mnohem příznivější než v domovině a že zvěř na to reaguje zvyšováním své kvality v tělesném vývoji. Chov muflonů má v ČR vysokou úroveň. Toulce mufloních beranů z našich honiteb proto patří k nejsilnějším na světě. Základní barva těla je hnědá s různými odstíny. Nejtmavěji bývá zbarveno tzv. rouno, tj. prodloužená srst na krku muflonů, a hřbetní pruh. Berani mívají zpravidla na bocích velké bílé až šedé skvrny, označované jako sedlo (čabraka). Výměna

srsti, přebarvování, probíhá dvakrát v roce, tak jako u jiných druhů spárkaté zvěře. Nejdříve přebarvují opět mladí a zdraví jedinci, nejspoději jedinci staří a nemocní.

Muflon je velice často chován v oborách a právě tam lze nejlépe v tomto období sledovat souboje nejsilnějších beranů. Po počátečním poměřování pohledem se proti sobě dva soupeřící berani rozeběhnou a udeří do sebe toulci, což při rychlosti a síle beranů vypadá velmi nebezpečně. Sílu nárazu potvrzuje i dutý zvuk, který se široce rozléhá a ohromuje pozorovatele.

Mufloní zvěř má velice dobře vyvinutý zrak. Jedno pořekadlo praví: „Vlas, který vypadne myslivci při pochůzce honitbou jelení zvěř slyší, černá navětrí a mufloní vidí“.

PROBÍHÁJÍCÍ PRÁCE V LESE

V semenářství sbíráme šišky borovice horské (kosodřeviny), semena dubů, habrů, olší, lip, akátů a některých keřů. **Ve školkařství** dokončujeme vyzvedávání, třídění a zakládání sazenic listnatých dřevin. Sazenice akátů, dubu a topolu vyzvedáváme jen pro podzemní výsadbu. Provádíme hlubokou orbu a dokončujeme přehazování kompostů. Pokračujeme v zazimování sazenic na záhonech. Dokončujeme opravy plotů školek proti vnikání zvěře. Ošetříme a uložíme školkařské nářadí a stroje. Pokračujeme v plánovaných porostních sījích a dokončujeme podzimní zalesňovací práce. Vysazujeme topoly hlavně na lehčích půdách. Pokračujeme intenzivně v ochraně kultur proti okusu a ohryzu zvěří. Pokračujeme v přípravě půdy pro jarní zalesňování.

Prořezávky zaměřujeme na měkké dřeviny pro ohryz zvěře a na výrobu vánočních stromků. Začínáme se zeleným oklestem. **V ochraně lesa** ihned zpracováváme jednotlivé stromy napadené kůrovcem. V oblastech přemnožení dřevokaza čárkovatého dezinfikujeme půdy na skládkách dřeva. Kontrolujeme hubky vajíček bekyně velkohlavé a ničíme je. Kontrolujeme vajíčka obaleče dubového. **Ve výrobě dříví** pokračuje těžba všech listnatých dřevin. Končíme s opravami cest. **V přidružené výrobě** dokončujeme sběr okopanin a ukládáme je na zimu do sklepů. Podle povětrnostních podmínek pokračujeme v podzemních pracích na loukách a pastvinách a provádíme hlubokou orbu. Všechny ovocné stromy a keře přihnojujeme, půdu kolem ovocných stromů obrýváme. Zajistíme ochranu ovocných stromů před zimním ohryzem zvěří. Doteplujeme úly, zužujeme česna, chráníme úly před sykorkami a datly. Včelstva zazimujeme a sledujeme spotřebu zásob. Zajišťujeme souše na vzdušném místě. Sijíme. Dokončujeme podzemní výlovy rybníků. Bahno vyvážíme a kompostujeme.

Co dalšího se děje v honitbách?

V první polovině listopadu:

- Středně staří srnci shazují paroží.
- Začíná říje jelena siky, probíhá mufloní říje.
- Přilétá brkoslav severní a káně rousná.
- Jezevci a plazi se ukládají k zimnímu

spánku.

- Na polích kvete hořčice a svazanka setá na „zelené hnojení“.
- V lesích probíhá asanace stromů napadených kůrovcem.
- Probíhá kontrola oplocenek nových výsadeb stromků a oplocení mladých listnáčů.
- Lesníci nebo myslivci provádějí ošetření vrcholů mladých stromků proti okusu zvěří.
- Myslivci kontrolují technický stav přezimovacích obůrek.
- 14. 11. Světový den bez aut.
- Končí agrotechnický termín aplikace herbicidů do obilovin.

V druhé polovině listopadu:

- Začíná období říje kamzika a jelence viržinského.
- Odlétají skřivani.
- Na polích končí sklizeň kukuřice na zrno a cukrovky, je dokončována podzimní orba.
- Lesníci nebo myslivci provádějí ošetření vrcholů mladých stromků proti okusu zvěří.
- V lesích probíhá natírání stromků repelenty proti okusu.
- Koncem listopadu začíná období chrutí divokých prasat.

LISTOPADOVÉ PRANOSTIKY

(z knihy Jaromíra Kovaříka - Zvěř, lov a myslivost v české lidové slovesné kultuře)

Zvěři hýří lovům listopad, hoj, Diano, lze se radovat.

Když se blíží vrány zas, k setí nejvyšší je čas.

3. 11. Sv. Hubert - Jelenům skončila tajemná říje, Hubertu kloní se myslivců šíje. Sv. Hubert lovcce chrání, když zvěř k lovu v lese shání.

11. 11. Sv. Martin - Jaký čas je měsíce vlčího, který sedláci počítají od třetího dne před Sv. Martinem, takový čas bude měsíce března. Jaký listopad, takový březen.

21. 11. pěkný čas na Marie obětování zvěstuje v zimě vlků volání.

23. 11. Na sv. Klementa má jít medvěd spát a vyjít z brlohu až na sv. Petra (22. 2.)

Když ještě v listopadu hřímá, úrodný rok nato bývá.

Když krtek v listopadu ještě ryje, budou na vánoce lítat komáři.

Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.

Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá.

Studený listopad - zelený leden.

Listopadové sněžení neškodí vůbec osení.

V listopadu příliš mnoho sněhu a vody, známka to příští neúrody.

Uchyluje se zvěř k přezimování do nižších poloh, předvidá to těžkou zimu

Další informace

ohledně myslivosti lze získat:

Ing. Jiří Šilha
pověřený pracovník pro styk s médii
Českomoravská myslivecká jednota
Jungmannova 25, 115 25 Praha 1
mobil: 604 953 043
e-mail: jiri.silha@centrum.cz
www.cmmj.cz

